MALTA

TRIBUNAL GĦAL TALBIET ŻGĦAR

ĠUDIKATUR
AVV. DR. GRAZIELLA TANTI LL.B, LL.D.

Udjenza ta' nhar il-Ħamis, 10 ta' April, 2025

Avviż tat-Talba numru: 278/2023GT

ELMO INSURANCE LIMITED
(REG. NRU. C-3500)

VERSUS

KHALED ALI MUSBAH
(K.I. NRU. 0073526A)

It-Tribunal;

Ra l-Avviż tat-Talba mressaq nhar id-9 t'Awwissu 2023[1], fejn is-soċjetá attriċi talbet li l-konvenut jiġi kkundannat iħallasha s-somma ta' tlett elef tlett mija, erbgħa u tmenin ewro, u sebgħa u sebgħin ċenteżmu (€3,384.77) rapprezentanti danni, imgħax, spejjeż ġudizzjarji u VAT li s-soċjeta' Elmo Insurance limited sborżat a favur tar-rikorrenti fl-arbitraġġ fl-ismijiet *"GasanMamo Insurance Limited et vs. Elmo Insurance Limited" [M6527/2022]* deċiż miċ-Ċentru Malta tal-Arbitraġġ fit-23 ta' Ġunju, 2023, hekk kif aħjar deskritt fl-istess Avviż tat-Talba. Intalbu wkoll l-ispejjeż tal-imsemmija proċeduri arbitrali fl-ammont ta' mitejn, wieħed u

[1] a fol 1 et seq

għoxrin ewro, sebgħa u għoxrin ċenteżmu (€221.27) inkluż il-vat. Illi għalhekk is-somma komplessiva mitluba hi dik ta' tlett elef, sitt mija u sitt ewro, u erbgħa ċenteżmi (€3,606.04).

Intalbu wkoll l-ispejjeż ta' dawn il-proċeduri, kompriżi dawk tal-ittra uffiċjali tal-21 ta' Ottubru 2022, u bl-imgħax legali b'effett md-data tal-preżentata tal-Avviż sad-data tal-pagament effettiv.

Ra li għad li debitament notifikat bl-atti ta' dawn il-proċeduri permezz tal-proċedura ai termini tal-artikolu 187 (3) tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta[2], il-konvenut naqas milli jippreżenta risposta fit-terminu preskritt mil-liġi għal dan il-ghan u lanqas ma deher xi rappreżentant tiegħu (jew xi difensur ghalih) għas-smigħ ta' dan il-proċediment.

Ra illi t-Tribunal kif kien diversament presedut, iddikjara lill-konvenut bħala kontumaċi fis-seduta ta' nhar il-Ħamis, 30 ta' Mejju, 2024[3].

Ra l-kapitolu ppreżentat mis-soċjetà attriċi fl-istess seduta tat-30 ta' Mejju, 2024, liema kapitolu jinsab a fol 28 tal-atti proċesswali.

Ra x-xiehda in eżami kif traskritta, tal-Assistant Reġistratur, Marbeck Spiteri[4], u dik tar-rappreżentant ta' Elmo Insurance Limited George Stagno Navarra[5].

Ikkunsidra l-provi dokumentarji mressqa;

---

[2] Bil-proċedura tal-affissjoni li saret fit-13 ta' Marzu 2024, kif jidher fuq wara ta' fol 19, u bil-pubblikazzjoni fil-Gazzetta tal-Gvern tat-18 ta' Marzu 2024 - a fol 20, u kif ukoll bil-pubblikazzjoni f'żewġ gazzetti lokali kif jidher minn nota preżentata mill-attriċi a fol 23 et seq.
[3] Verbal a fol 22
[4] Mogħtija fis-seduta tal-11 ta' Lulju 2024 quddiem it-Tribunal kif kien diversament presedut u liema xiehda tinsab a fol 32
[5] Fis-seduta tal-11 ta' Lulju 2024, A fol 33 et seq

Ra l-atti proċesswali kollha;

Ra illi ġie dikjarat illi s-soċjetá attriċi ma fadlilhiex iktar provi, u l-kawża ġiet differita' għas-sentenza mit-Tribunal kif kien diversament presedut.

Ra d-digriet tal-Prim Imħallef datat 26 ta' Marzu 2025, fejn il-kawżi preċedentement mismugħa minn dan it-Tribunal li kien presedut minn Dr. Duncan Borg Myatt ġew assenjati lil dan it-Tribunal kif issa presedut.

Fatti

Illi s-soċjetá Elmo Insuance Limited sborżat a favur tar-rikorrenti fl-arbitraġġ fl-ismijiet *"GasanMamo Insurance Limited et vs. Elmo Insurance Limited"*[M6527/2022] deċiż miċ-ċentru tal-Arbitraġġ fit-23 ta' Ġunju 2023, is-somma komplessiva ta' tlett elef, tlett mija, erbgħa u tmenin ewro, u sebgħa u sebgħin ċenteżmu (€3,384.77) rapprezentanti danni, imgħax, spejjeż ġudizzjarji u VAT, li kellha tħallas *ai termini* tal-Kapitolu 104 tal-Liġijiet ta' Malta fil-vesti tagħha ta' assikuratur konċernat tal-vettura bin-numru ta' reġistrazzjoni IBI 685 proprjeta' tal-intimat Khaled Ali Musbah.

Dan wara li fis-26 ta' Ġunju, 2022, fi Triq Reġjonali, San Ġiljan, l-imsemmija vettura, proprjeta' tal-intimat, li kienet misjuqa minn ċertu Abdul Salam Samda, u assikurata mis-soċjetá attriċi, sfat involuta f'inċident awtomobilistiku fejn ħabtet ma' vettura proprjeta' ta' terzi.

Is-soċjetá attriċi irrikorriet ukoll l-ispejjeż tal-imsemmija proċeduri arbitrali fl-ammont ta' mitejn, wieħed u għoxrin ewro, sebgħa u għoxrin ċenteżmu (€221.27) inkluż il-vat.

Konsiderazzjonijiet tat-Tribunal

Illi l-paragrafu (b) tal-Artikolu 13 tal-Att dwar Tribunal għal Talbiet Żgħar [Kapitolu 380 tal-Liġijiet ta' Malta] jgħid illi *"Jekk il-konvenut jonqos li jidher, il-ġudikatur jista' jiddeċiedi l-kawża fin-nuqqas tal-konvenut u tista' ssir ammissjoni bis-subizzjoni tal-konvenut, u d-disposizzjonijet tas-Sub-titolu VI tat-Titolu I tat-Tielet Ktieb tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, li jirrigwardaw l-ammissjoni bis-subizzjoni tal-konvenut fil-qrati inferjuri għandhom jgħoddu mutatismutandis."* Illi jidher li dan l-Artikolu jħalli fid-diskrezzjoni tal-ġudikant jekk jiddifferixxix il-kawża għal ġurnata oħra jew le.

Illi dwar dan, fis-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell Ċivili, Inferjuri, Għawdex, fl-ismijiet ***"Noel Sultana vs Tony Xerri"***[6] ingħad illi:
"Magħdud dan, huwa dejjem ta' rilevanza li jigi denotat f'każijiet ta' din ix-xorta illi l-apprezzament tal-pertinenza u ta' l-influwenza tal-kapitoli tikkostitwixxi valutazzjoni ta' natura diskrezzjonali riżervata lill-ġudikant fil-mertu. Terġa' fil-kaz preżenti t-Tribunal adit ma llimitax ruħu biex jiffonda d-deċiżjoni tiegħu merament fuq l-istregwa tal-kapitolu u tal-mankata tweġiba għalih imma għadda biex, ġudizjożament, jistħarreg fuq il-bażi tal-provi l-oħra in atti jekk it-talba attriċi kienetx fondata, in toto jew in parti. Eżercizzju bħal dan kien ukoll jirrientra fil-poter diskrezzjonali tiegħu li jagħmlu għaliex għalkemm in-nuqqas ta' tweġiba għal kapitolu tagħmel prova posittiva jew argoment indizzjarju ta' prova, il-valur ta' din l-istess prova seta' dejjem jigi mwarrab jekk, fuq l-apprezzament prudenzjali, jinstab li l-oġġett tat-talba mhux suffiċjentement suffragat minn elementi oħra ta' prova akkwiżiti mill-

[6] deċiża fis-seduta tas-7 ta' Lulju, 2010 - Appell Civili - Ghawdex Numru. 7/2009/1

*proċess. Ingħad a propożitu mill-Qorti tal-Appell Superjuri illi "għalkemm il-kapitoli jitqiesu konfessati pero' dan ma jfisserx li l-Qorti kienet obbligata toqgħod fuq il-preżunta ammissjoni. Dik il-prova kellha tiġi evalwata u meqjusa flimkien ma' kull prova oħra li sa dak l-istadju setgħet kienet diġa' prodotta quddiem il-Qorti'. Ara "***James Trapani et -vs- Vincent Cilia***", 28 ta' April, 2000".*

Fis-sentenza "**G.M.F Precast Limited vs Franmar Limited**"[7] deċiża mit-Tribunal Għal Talbiet Żgħar diversament presedut ingħad li:

*"Ghalkemm kontumaci, tali stat silenzjuz ma jfissirx li l-parti konvenuta qed tammetti dak allegat u/jew pretiz mill-parti attrici, l'ghaliex xorta wahda jibqa' d-dmir ta' din l-ahhar parti li tipprova l-kaz taghha sa' dak il-grad probatorju rikjest mil-Ligi. Fid-duttrina forensi nsibu ritenut illi, "la contumacia vale resistenza, che il contumace tacitamente respinge le domande dello avversario ... il contumace affida al giudice la propria difesa ... questa difesa deve limitarsi ad esaminare se le forme del rito sian rispettate, se l'assunto della parte presente sia fondato in fatto ed in diritto" (Salvatore La Rosa, "Il Contumace nel Giudizio Civile", Filippo Tropea ed. 1887; §118, p. 175). Mil-lat ta' gurisprudenza domestika, wiehed huwa mistieden jara in re **Giuseppe Gerada v. Salvu Attard** (Appell Kummercjali, 6 ta' Novembru, 1959); id-decizjoni riportata f'Kollez. Vol XXIX-III-35; il-kawza in re **Id-Direttur tar-Registru Pubbliku v. Ermelina Silos Mendoza et** (Prim'Awla, 16 ta' Novembru, 2010); id-decizjoni in re **Carmela Zahra armla v. Direttur tax-Xogholijiet Pubblici** (Appell Superjuri, 28 ta' Frar, 1975; mhux pubblikata); u in re **Awtoritá Ghat-Trasport F'Malta v. Abdi Khadar Qaasim** (Tribunal Ghal Talbiet Zghar, 6 ta' Novembru, 2017;*

[7] Deċiżjoni mogħtija fl-14 ta' Lulju 2022, Avviż tat-talba numru 366/2021

mhux appellata) li fiha insenjamenti ulterjuri dwar dan is-suggett. Ghalhekk, il-posizzjoni guridika tal-parti mharrka f'dan il-procediment hi meqjusa bhala cahda totali u kategorika tal-allegazzjonijiet kollha vantati kontriha, li jehtiegu jigu debitament pruvati kif imiss.

Fil-konfront ta' l-imsemmija konvenuta gie prezentant kapitolu mill-attrici fl-appena msemmija udjenza (ara Kapitolu a fol. 16). Dan il-kapitolu gie dikjarat bhala mistqarr fl-udjenza successiva, hekk kif registrat fil-verbal ta' l-udjenza ta' l-20 ta' Gunju, 2022 (a fol. 17). Peress li l-konvenuta naqset milli tirregistra dehera biex twiegeb ghal tali kapitolu, fid-dawl ta' tali omissjoni, l-istess kien jisthoqqlu jigi emmnut. Ghalhekk dan ghandu jittiehed bhala mistqarr. Kif diga' maghdud, dan kollu gie debitament puntwalizzat fil-verbal ta' l-udjenza l-ahhar imsemmija.

It-Tribunal josserva illi, in linea ta' principju, il-kapitolu hu fatt processwali li jgib mieghu effetti specifici, espressament previsti u determinati mil-ligi taht il-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta [vide Art. 698(2) u 702(3)]. Minn tali disposizzjonijiet huwa dezunt illi l-kapitolu hu mezz dirett biex jipprovoka konfessjoni gudizzjali f'min lilu jigi deferit ta' fatt sfavorevoli ghal kapitolat u ta' vantagg ghall-parti li eskogitatu. Jinghad fid-decizjoni in re ***Anthony Borg v. Samwel Veneziani*** *(Appell Inferjuri, 28 ta' April 1998), illi, "din ic-cirkustanza hi hafna rilevanti ghaliex tfisser illi bin-nuqqas tal-konvenut appellat li jidher biex jikkontesta l-kapitolu, saret prova posittiva li l-ammont rekalmat mill-attur kien dovut lilu ghal ragunijet minnu pretizi u dana bl-ammissjoni – anke jekk negattiva fis-sens ta' non kontestazzjoni – ta' l-istess konvenut." Fl-istess sens ara s-sentenza in re* ***Stephen Vella et v. Bollicine Limited*** *(Appell Inferjuri, 9 ta' Jannar, 2008).*

Madanakollu, ghalkemm huwa veru li l-kapitoli, meta s-subent ma jkunx wiegeb ghalihom u ma jkunx iggustifika l-omissjoni tieghu li jikkontesta

l-kawza formalment, ghandhom jitqiesu bhala konfessjoni (i.e., l'hekk imsejha konfessjoni gudizzjarja). Imma dana ma jfissirx li min hu tenut jiggudika huwa obligat joqghod dejjem fuq dik il-prezunta konfessjoni. Is-subizzjoni hija semplici mezz ta' prova, u ghandha tigi ezaminata u valjata flimkien mal-provi l-ohra kollha tal-kawza, b'mod illi, jekk il-kapitoli ma jkunux konfacenti mal-provi l-ohra tal-kawza, u l-gudikant jidhrilu li ghandu jaghti prevalenza lil dawk il-provi l-ohra, l-konfessjoni prezunta derivanti mis-subizzjoni ghandha ccedi quddiem dawk il-provi l-ohra. F'dan is-sens ara d-decizjoni in re ***Tabib Dr. Antonio Zammit et v. Francesco Pace et*** *(Prim'Awla, 28 ta' Gunju, 1952). In tema, kemm id-duttrina legali kif ukoll il-gurisprudenza, issoktaw jaffermaw, u jikkawtelaw ukoll, illi tali prova wehida mhux necessarjament u bilfors ghandha tiddemostra l-fondatezza tal-pretensjoni tal-parti attrici in kwantu dak l-istat migjub in essere bil-kapitolu ma ghandux ifisser li qed jintroduci derogi ghall-principju tal-piz tal-provi. Kif rilevat mill-Qorti ta' l-Appell kolleggjali fil-kawza in re* ***James Trapani et v. Vincent Cilia*** *(28 ta' April 2000), "il-kapitoli jitqiesu konfessati però dan ma jfisserx li l-Qorti kienet obbligata toqghod fuq dik il-prezunta ammissjoni. Dik il-prova kellha tigi evalwata u meqjusa flimkien ma' kull prova ohra li sa dak l-istadju setghet kienet diga' prodotta quddiem il-Qorti. Dan ghaliex kif gja' nghad Is-subizzjoni setghet tintalab f'kull parti tal-procedura."*

Sa zmien pjuttost recenti, il-Qorti ta' l-Appell (sede inferjuri) kompliet tikkonsolida dan il-hsieb u orjentament guridiku hekk kif rifless fis-sentenza in re ***Absolute Services Ltd v. Stefan Darmenia****, moghtija fil-11 ta' Novembru, 2020. Hija wkoll interessanti s-sentenza ta' dan it-Tribunal, izda diversament presedut, in re* ***Complex Co. Ltd v. Clive May****, emessa fis-27 ta' Mejju, 2021, li mhux biss thaddan u tirrikalka linsenjamenti hawn fuq esposti, imma tkompli tamplifika t-tematika de quo b'senjalazzjonijiet gurisprudenzjali ulterjuri."*

Magħdud ma' dan, it-Tribunal iqis ukoll dak li ntqal minn Tribunal diversament presedut fis-sentenza "***Elmo Insurance Limited (C3500) Vs Mariana Rat"***[8]*:*

"Illi kif in huwa ben risaput, dan il-fatt ma jistax jiġi ekwiparat bħala ammissjoni, u għalhekk it-Tribunal huwa xorta mitlub jevalwa l-provi kollha prodotti. Wara kollox, għalkemm l-istitut tal-kontumaċja huwa att gravi ta' diżrispett lejn awtorità ġudikanti, ma tista qatt tissarraff f'ammissjoni jew ifisser li xi konvenut ikun irrinunzja għal xi eċċezzjonijiet....".

<u>It-Tribunal jikkonsidra wkoll</u>

Illi skont kif diġa' ġie indikat aktar 'il fuq, il-konvenut, għalkemm debitament mgħarraf bl-Avviż tat-Talba u nnotifikat skont il-liġi, naqas li jippreżenta risposta u naqas ukoll li jidher f'xi seduta jew oħra, u għalhekk waqa' fi stat ta' Kontumaċja.

Illi it-Tribunal xorta waħda jeħtieġ jevalwa l-provi kollha prodotti, u huwa obbligat li janalizza din l-ammissjoni flimkien ma' kull prova oħra u dana anke fid-dawl tal-ġurisprudenza kollha fuq kwotata. Għalhekk it-Tribunal sejjer jagħmel analiżi tal-atti proċesswali kollha tal-każ odjern u dan sabiex eventwalment jiġi determinat jekk permezz tal-provi mressqa mill-attriċi, it-talba ta' l-istess soċjeta' attriċi għandhiex tiġi milqugħa.

Stante illi il-konvenut, għalkemm imsejjaħ diversi drabi baqa' ma deherx u lanqas ma ppreżenta risposta fiż-żmien mogħti mil-liġi, it-Tribunal kif diversament presedut, iddikjara lill-Konvenut bħala kontumaċi.[9] Fil-

[8] Talba nru 217/21 JG deċiża fil-25 ta' Novembru 2022
[9] Verbal tas-seduta tat-30 ta' Mejju 2024, a fol 22

konfront tal-imsemmi konvenut ġie preżentat kapitolu mis-soċjeta' attriċi fl-udjenza tat-30 ta' Mejju, 2024, li jinsab a fol 28 tal-atti proċesswali.

Din il-kawża hija waħda li permezz tagħha s-soċjetà attriċi qed tipprova tieħu lura ammont ta' flus mill-klijent tagħha (il-konvenut), liema ammont ta' flus hija kienet obbligata tħallas fir-rigward tal-*lodo* arbitrali numru M6527/2022 fl-ismijiet "Gasan Mamo Insurance Limited et vs Elmo Insurance Limited (deċiż fit-23 ta' Ġunju, 2023).

Fis-seduta tal-11 ta' Lulju 2024 xehdet l-**Assistent Reġistratur, Marbeck Spiteri,** in eżami prodotta mill-attriċi, bil-ġurament, fejn kienet mitluba sabiex tagħmel riċerka u tindika jekk ġiex intavolat appell fil-Qorti tal-Appell Sede Inferjuri mid-deċiżjoni arbitrali mogħtija fit-23 ta' Ġunju 2023 fl-ismijiet "Gasanmamo Insurance Ltd vs Elmo Insurance Ltd" bir-referenza numru M 6527/2022, hija ddikjarat illi ma daħalx appell.[10]

Fl-istess seduta xehed ukoll **George Stagno Navarra**[11] in eżami prodott mill-attriċi fejn bil-ġurament tiegħu bħala rappreżentant fil-Qorti tas-soċjeta' attriċi Elmo Insurance Limited, iddikjara illi :
"Ehe, jien ġejna mitlubin biex nagħtu s-somma li l-Elmo Kellha tħallas żburżat f'dan il-każ hawn, qabel xejn il-klijent ma għamilx claim kien, kien spiċċa ma kienx għamlilna claim, u aħna ġejna ħallasna somma fit-totali ta' three six zero six point zero four."
Illi skont din ix-xiehda jirriżulta wkoll illi l-intimat ma kienx kopert mill-assigurazzjoni minħabba kuntratt ta' bejgħ li ma kienx reġistrat, u kien hemm ksur f'kundizzjoni tal-polza apparti li l-klijent ma fetaħx *claim*.

[10] Xiehda a fol 32
[11] Xiehda mogħtija fis-seduta ta' nhar il-Ħamis, 11 ta' Lulju, 2024 li tinsab a fol 33 et seq

Mistoqsi minn fejn jirriżultaw minn fuq il-polza, huwa rrefera għal paġna 52 u spjega li skont il-polza tal-assigurazzjoni wieħed kellu jinforma lis-soċjeta' jekk vettura bil-mutur assigurata f'ismu tappartjeni lill-ħaddieħor, jew tinbiegħ jew irrapportata li ġiet mibjuha lil ħaddieħor li qed juża l-vettura. Illi madanakollu l-imsemmija polza jew kopja tagħha, ma ġietx preżentata fl-Atti. Illi l-istess xhud iddikjara bil-ġurament tiegħu li l-ammont imsemmi għadu dovut. Illi dan it-Tribunal, minkejja li ma semgħax hu nnifsu din ix-xiehda, m'għandu l-ebda raġuni għaliex ma jemminx lix-xiehda kif traskritta, li ma tħallix dubju li l-ammont kien u għadu dovut.

It-Tribunal ra wkoll in-nota tas-soċjetá attriċi ppreżentata fl-1 t'Awwissu, 2024, a fol 35 et seq, li permezz tagħha esebiet kopja legali tal-ittra uffiċjali fl-ismijiet "Elmo Insurance Limited vs Khaled Ali Musbah" datata 21 ta' Ottubru 2022 u mmarkata bħala Dok EiL4 u kif ukoll nota tar-Reġistratur taċ-Ċentru dwar l-Arbitraġġ ta' Malta mmarkata bħala Dok MAC1. Ra wkoll l-imsemmija dokumenti annessi.

Ra wkoll id-deċiżjoni legali annessa mal-imsemmija nota fl-ismijiet "Gasan Mamo Insurance Limited et vs Elmo Insurance Limited" li ngħatat mit-Tribunal ta' Arbitraġġ nhar it-23 ta' Ġunju, 2023.

Ra wkoll illi fl-istess nota li tinsab a fol 39, Dr. Fiona Galea Farrugia ddikjarat illi ċ-Ċentru dwar l-Arbitraġġ ta' Malta ma kienx notifikat b'rikors tal-Appell mid-deċiżjoni arbitrali hawn fuq imsemmija.

Illi l-kapitolu jistħoqq li jkun emmnut u għalhekk għandu jittieħed bħala mistqarr.

Għalhekk, fid-dawl tal-provi indikati hawn fuq li ġew imressqa mis-soċjetá attriċi, t-Tribunal huwa sodisfatt li t-talbiet tas-soċjetà attriċi ġew sodisfaċentement ippruvati u jimmeritaw akkoljiment. Tali provi ma ġew bl-ebda mod kontradetti u dan it-Tribunal, wara li eżamina bir-reqqa l-istess fil-kwadru probatorju intier, ma jiddubitax mil-veracità u r-rilevanza tagħhom.

<u>Decide</u>

Għaldaqstant, it-Tribunal jaqta' u jiddeċiedi din il-kawża billi jilqa' t-talbiet kollha tas-soċjetà attriċi u konsegwentement jikkundanna lill-konvenut iħallas lis-soċjeta' attriċi s-somma ta' tlett elef, sitt mija u sitt ewro, u erbgħa ċenteżmi (€3,606.04), bl-imgħax li għandu jiġi kkalkulat b'rata mhux ogħla mir-rata massima permessa skont il-liġi, dekorribbli mid-9 t'Awwissu, 2023, sad-data tal-pagament effettiv.

L-ispejjeż ġudizzjarji marbuta ma' dawn il-proċeduri, u kif ukoll dawk in konnessjoni mal-ittra uffiċjali numru 2690/22, datata 21 ta' Ottubru 2022, jitħallsu unikament mill-konvenut.

ft. Avv. Dr. Graziella Tanti
Ġudikatur

ft. Adrian Pace
Deputat Reġistratur